BODEMS EN LANDGEBRUIK VEENKOLONIËN

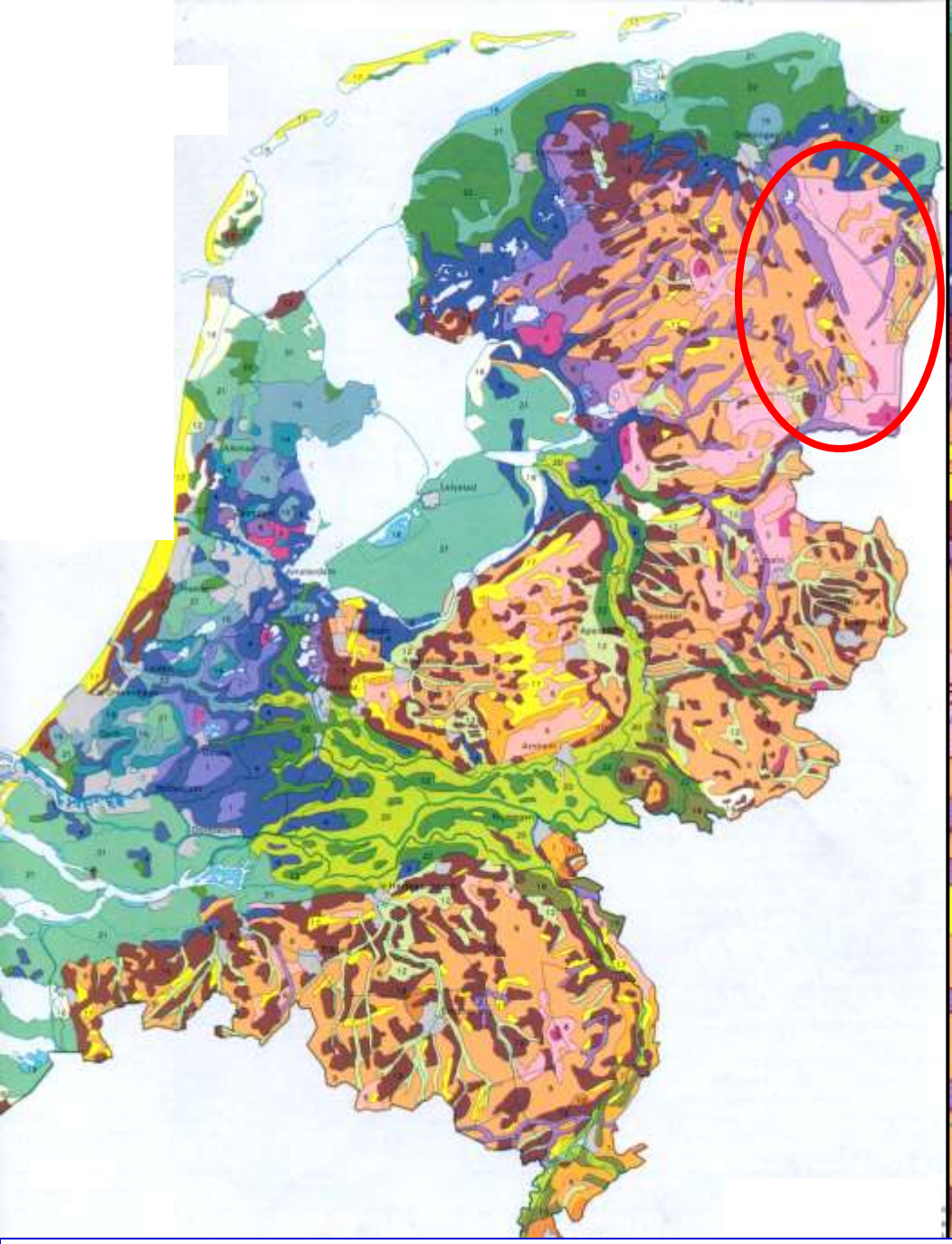

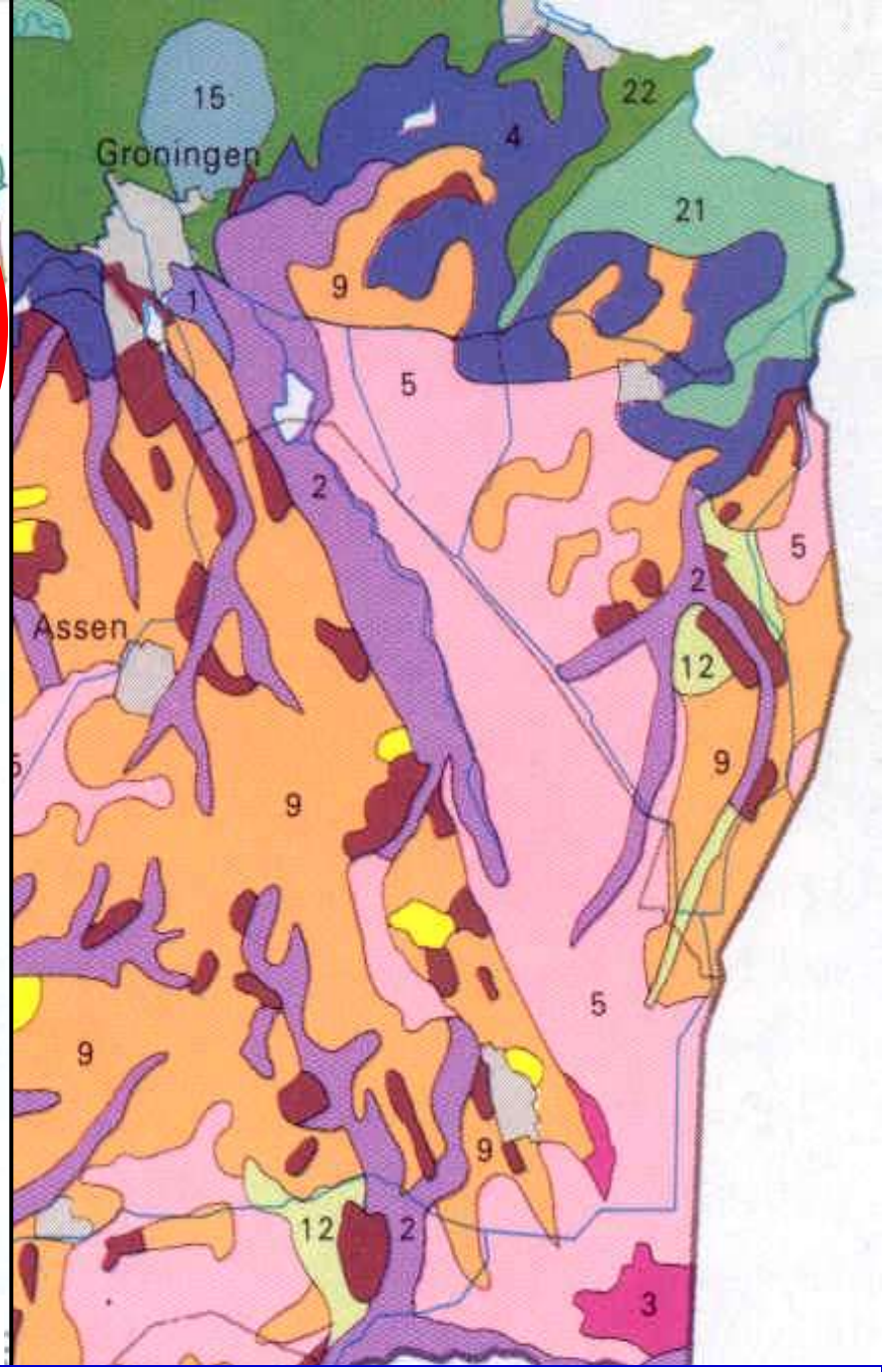

Veenkoloniale landschap (= afgegraven hoogveenlandschap) Oost-Groningen en Oost-Drenthe.

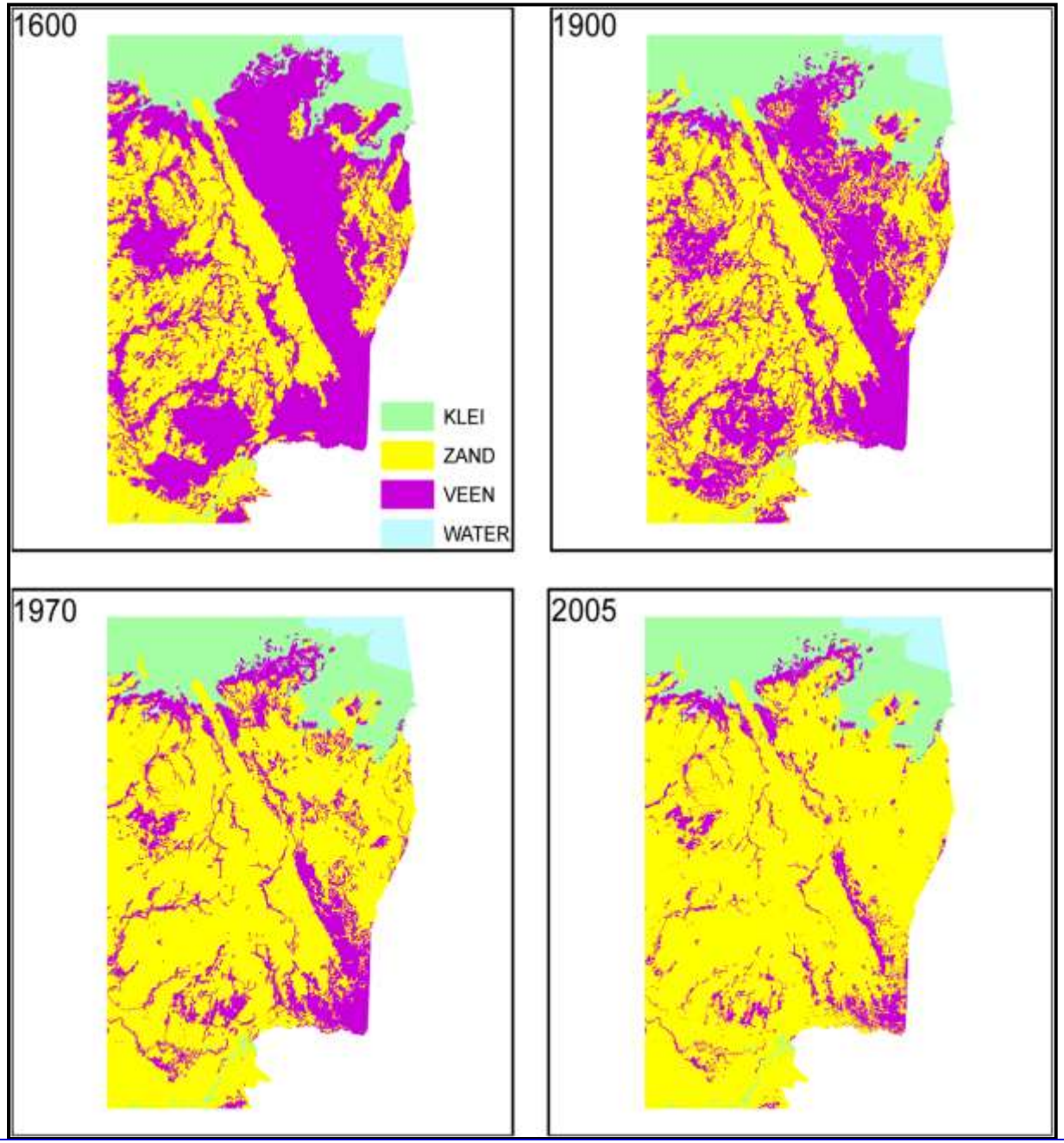

Verdwijnen van hoogveen tussen 1600 en 2005 in Noordoost-Nederland a.g.v. brandstofwinning, oxidatie en klink (kaartjes de F. de Vries Alterra).

Natuurlijke hoogveenlandschap

Opbouw hoogveenpakket

- Bonkaarde of bolster (bovenste deel van jong veenmosveen)
  Eigenschap: bruin, zeer los
  Gebruik: maken landbouwgrond

- Jong veenmosveen (witveen).
  Eigenschap: bruin, los
  Gebruik: maken landbouwgrond, turfmolm.

- Oud veenmosveen (zwartveen).
  Eigenschap: zwart (verweerd, iets veraard), compact
  Gebruik: turf.

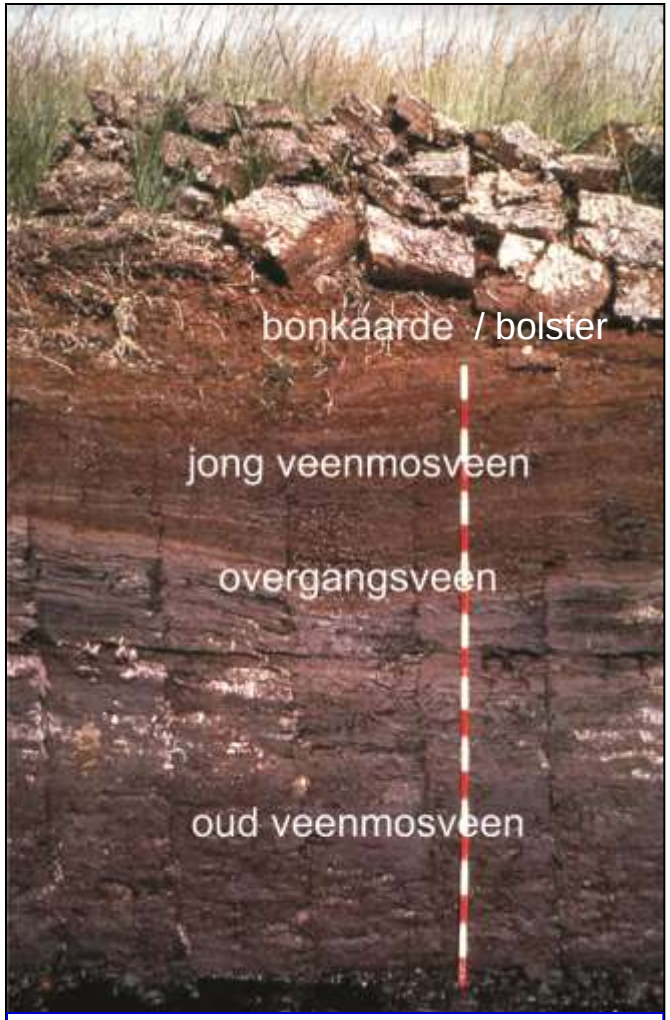

Rauwveengrond
(vlierveengrond)

Ontsluiting en afwatering van hoogveen door kanalen (1), monden (diepen) (2), wijken (3)

Droge vervening: met de hand afgraven.
Turf: het bruine goud.

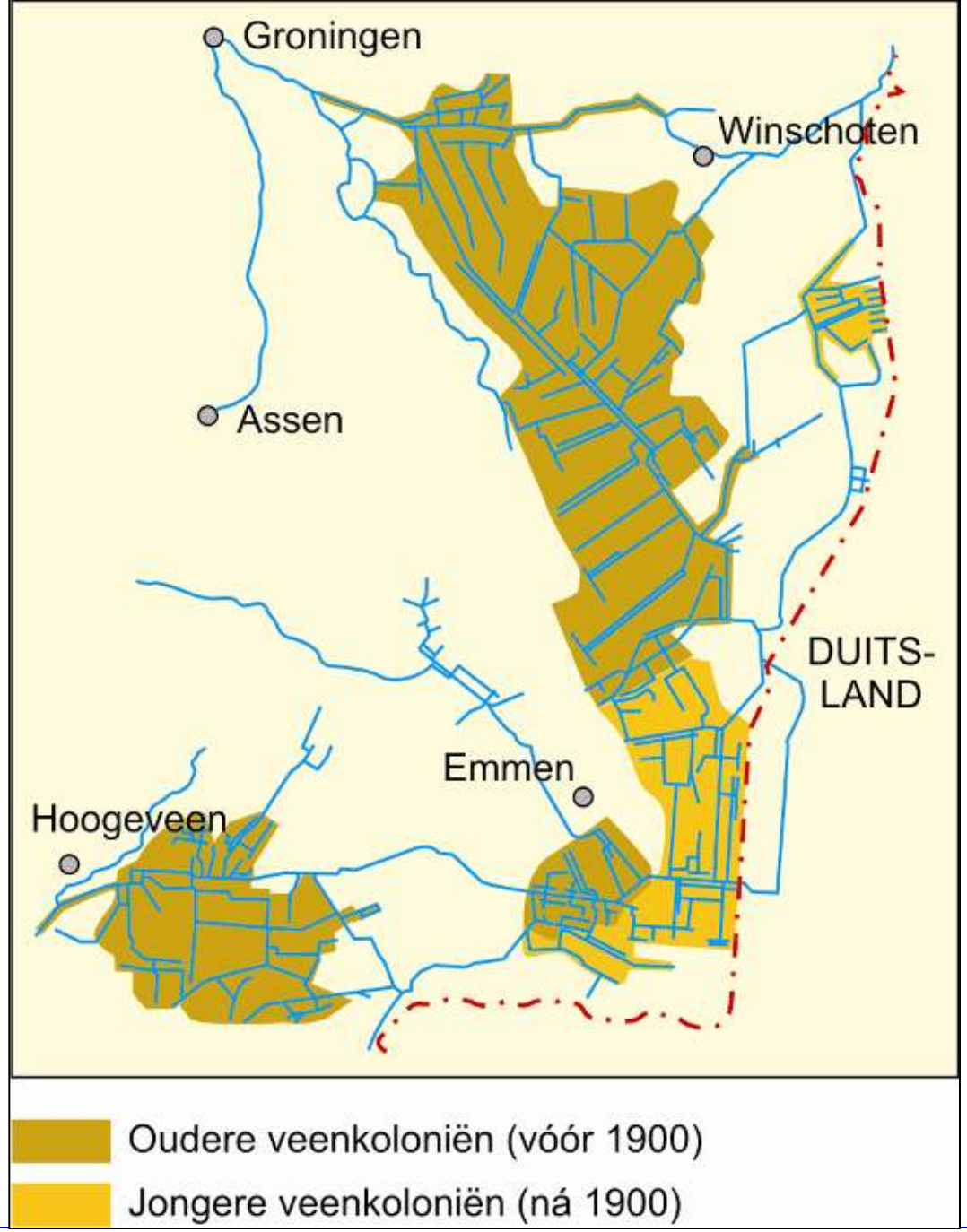

Ligging en indeling Gronings-Drentse veenkoloniën in jongere en oudere veenkoloniën.

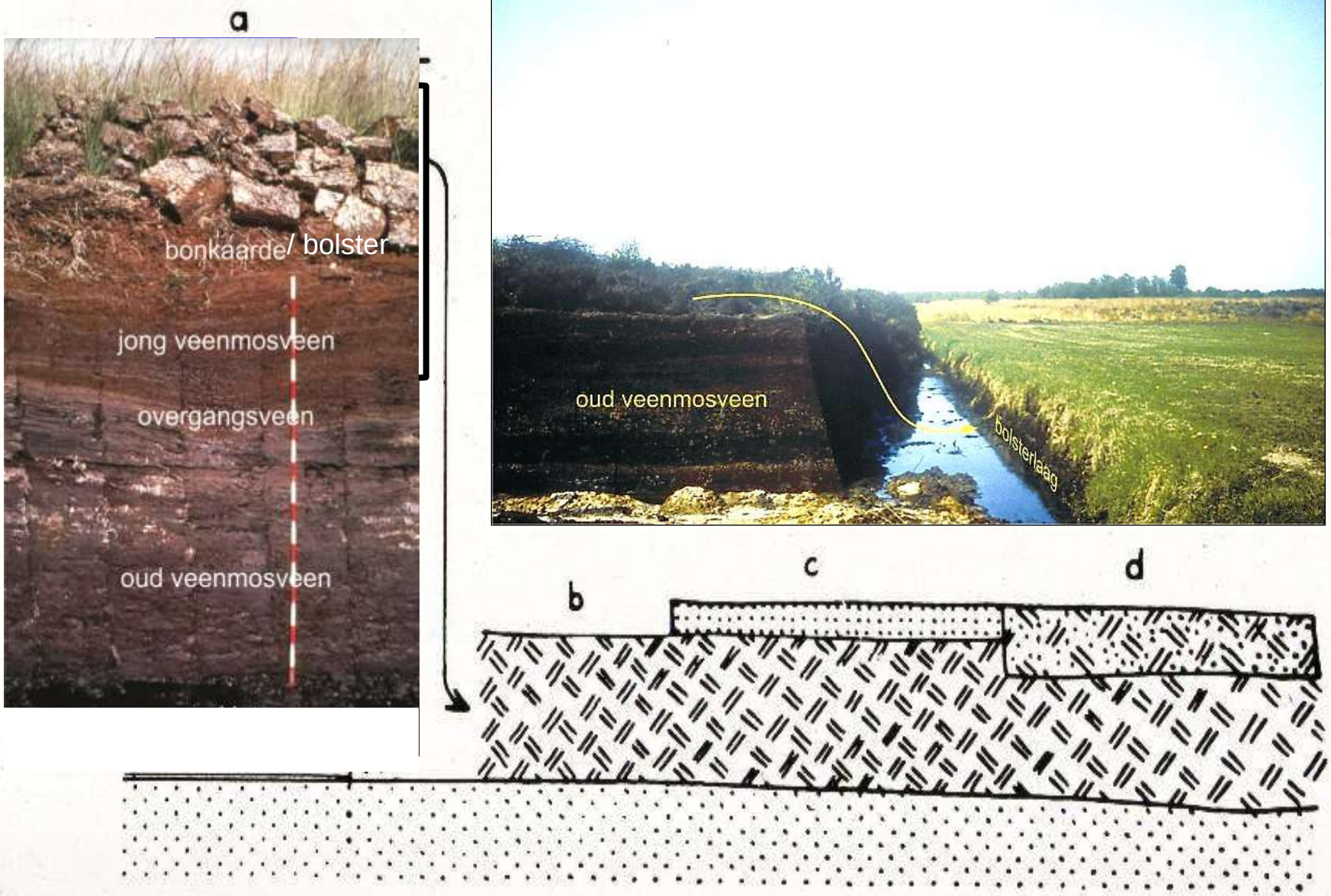

Aanmaken van een jongere veenkoloniale grond (dalgrond) volgens de voorschriften.
a: oorspronkelijke hoogveenbodem, b: bolster en deel jonge veenmos teruggestort op geëgaliseerde dekzandondergrond, c: zand uit wijken opgebracht, d: zand + deel veen ploegen.

Oudere veenkoloniale bodems voor inklinking, oxidatie, slijtage

veengronden (iVp)
> 40 cm veen 0-80 cm

veengronden (iVz)
> 40 cm veen 0-80 cm

moerige podzolgronden (iWp)
< 40 cm veen 0-80 cm

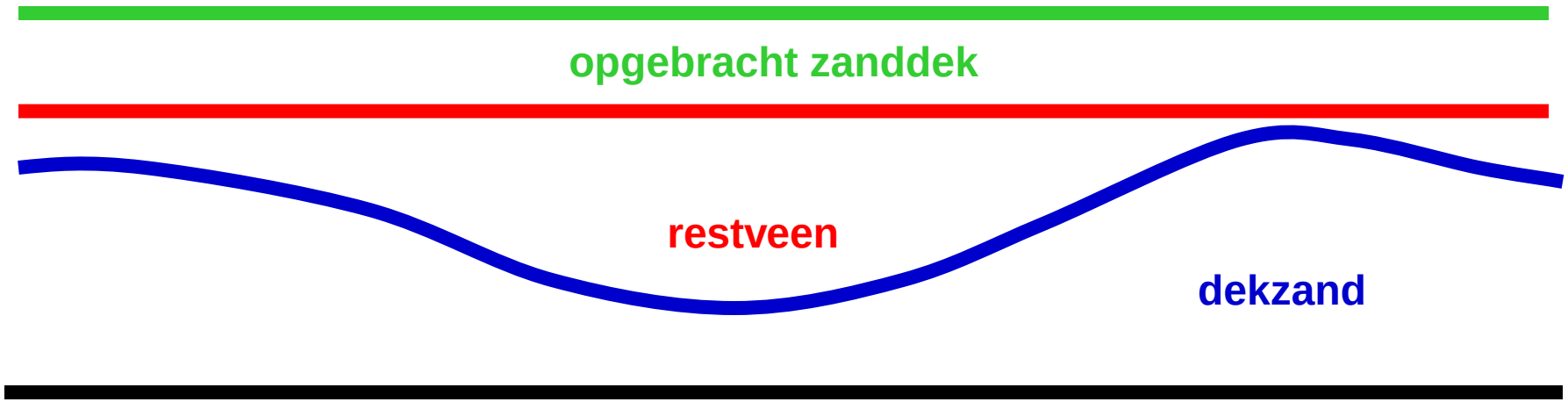

Oudere veenkoloniale bodems bij inklinking, oxidatie, slijtage

moerige podzolgronden (iWp)
< 40 cm veen 0-80 cm

veengronden (iVz)
> 40 cm veen 0-80 cm

humuspodzolgronden (Hn21)
geen veen

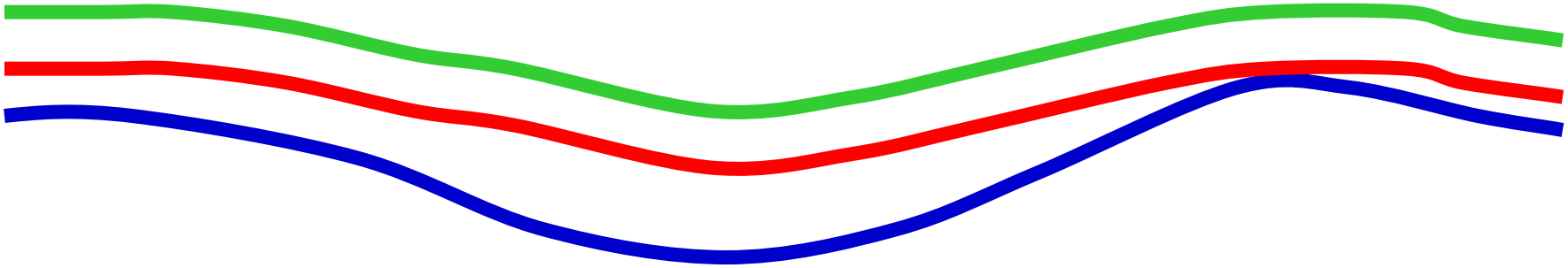

Slijtage van oudere veenkoloniale bodems

Roswinkel
1017 ha

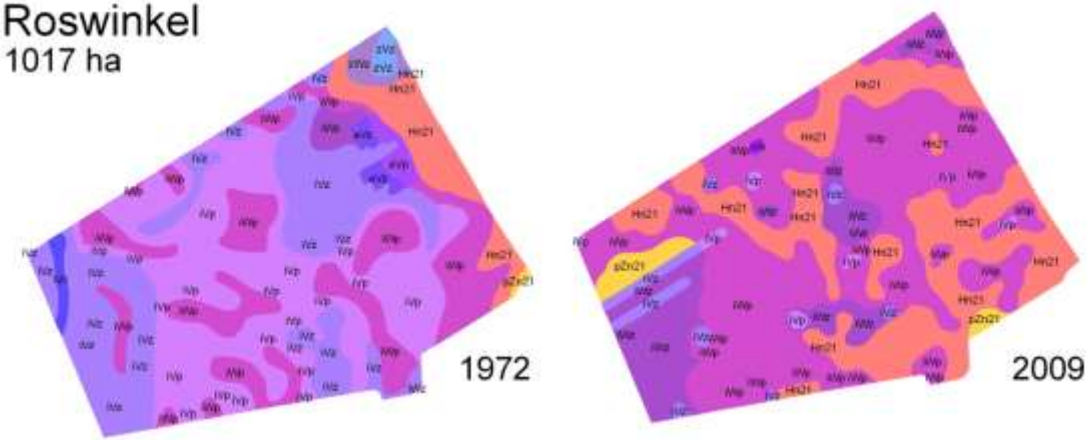

Gasselternijveen
1079 ha

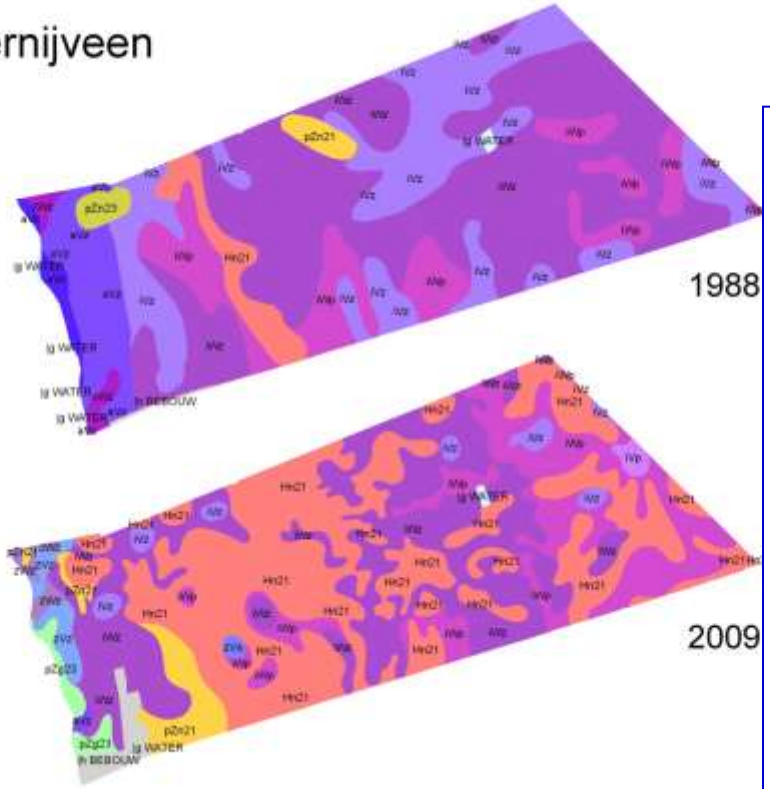

Fragmenten bodemkaart 1:50.000.
De dekzandtopografie in de ondergrond komt tot uiting in de bodemopbouw.

Door slijtage van restveen / bolster worden veengronden (> 40 cm veen) moerige gronden (< 40 cm veen) en moerige gronden worden zandgronden.

Hn21: humuspodzolgronden (zandgronden)
iWp/z: moerige gronden (<40 cm veen 0-80 cm)
iVp/z veengronden (> 40 cm veen 0-80 cm)

Oudere veenkoloniën: golvend reliëf.

Jongere veenkoloniën: vaak vlak door egalisatie zandondergrond (verplichting), maar niet altijd.

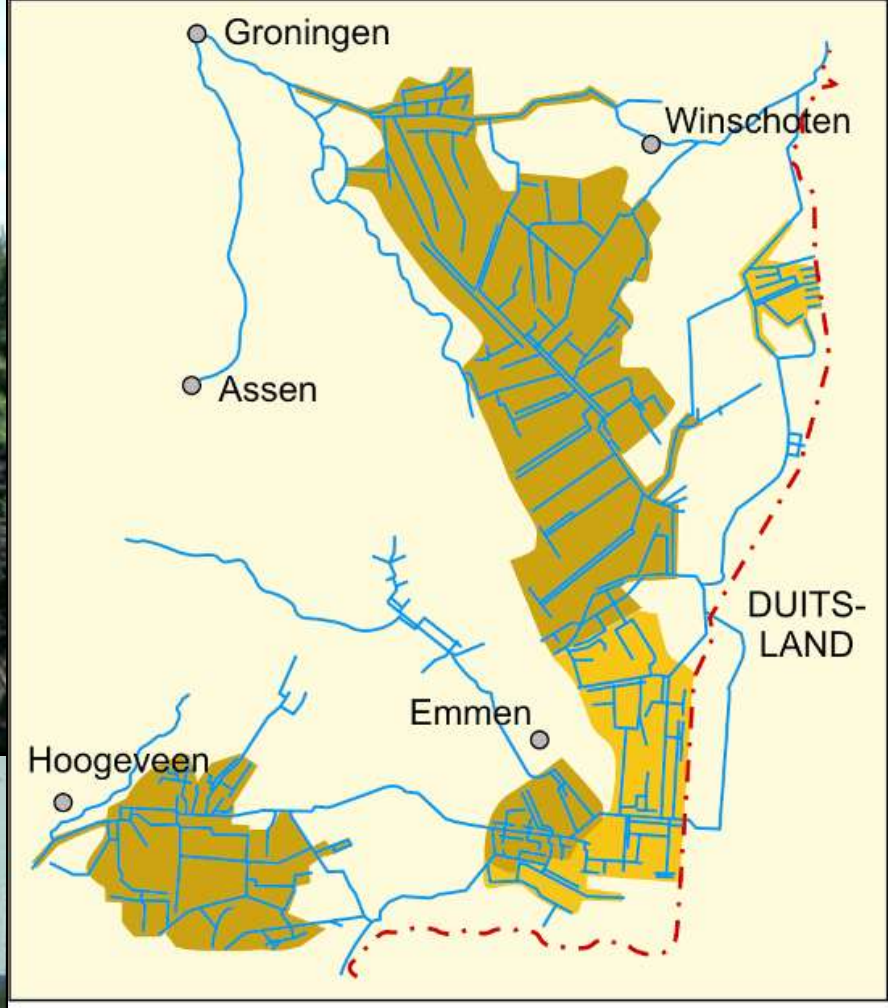

Oudere veenkoloniën (vóór 1900)

Jongere veenkoloniën (ná 1900)

Normbodems veenkoloniën

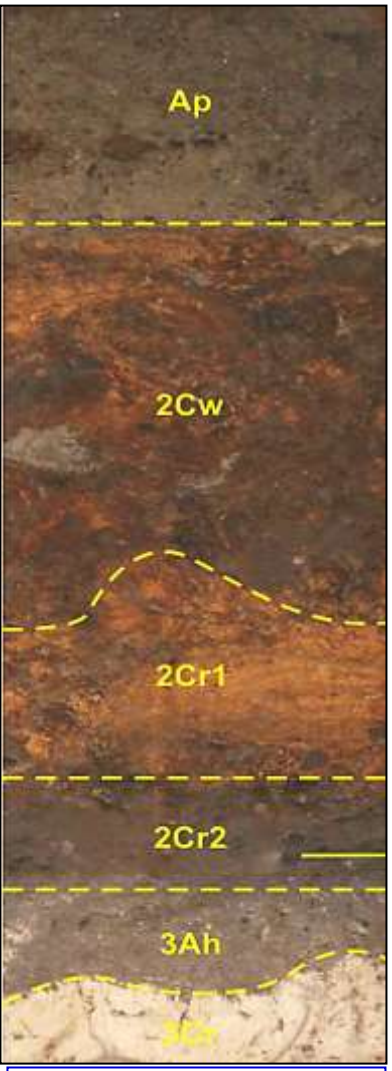

jongere dalgrond
Meerveengrond
iVz

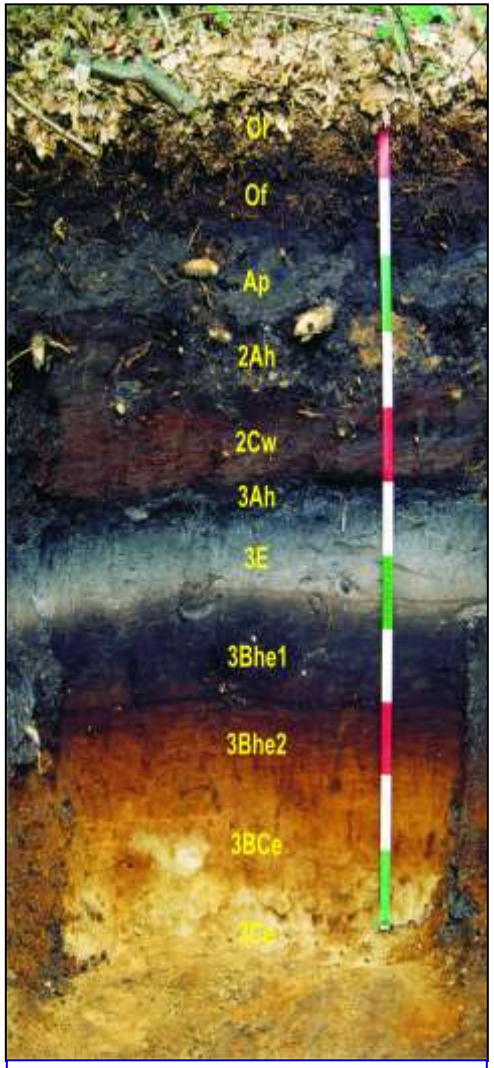

oudere dalgrond
Dampodzolgrond
iWp

versleten dalgrond
Veldpodzolgrond
Hn21

oudere dalgrond
gediepwoeld

Landgebruik in 1900 vergeleken met 2004

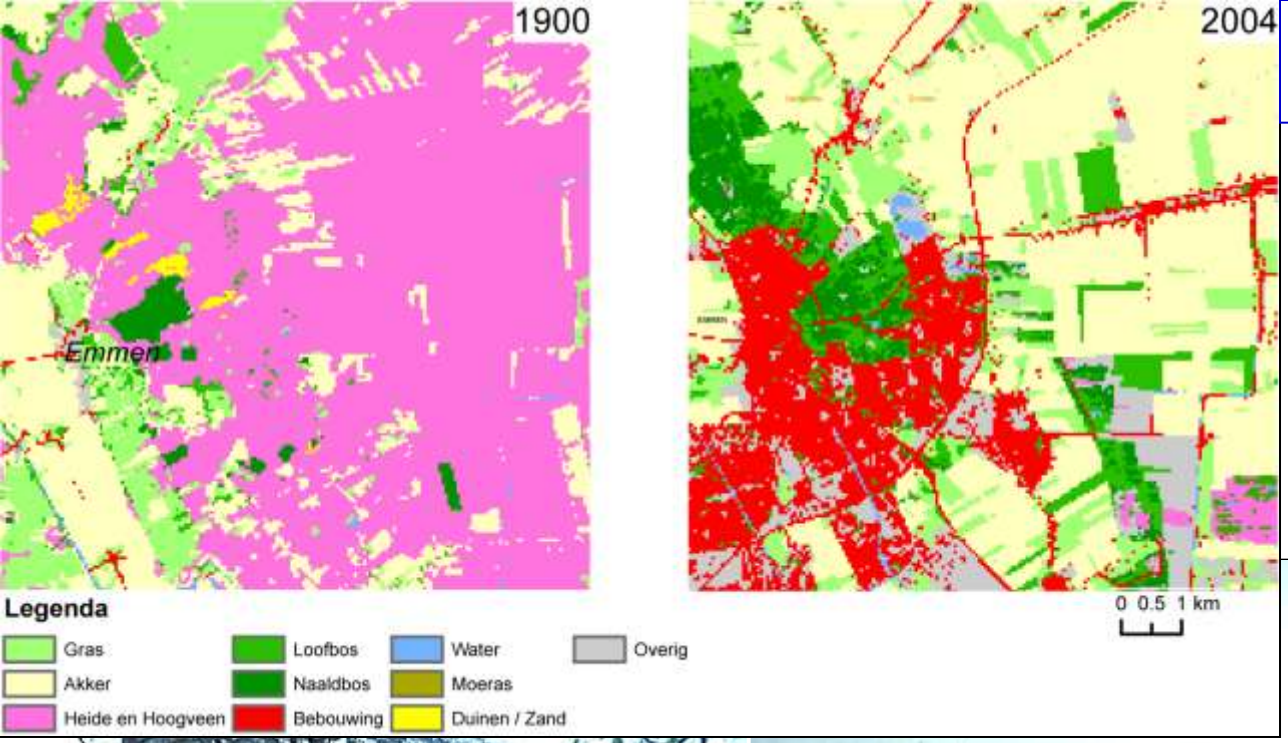

Huidig landgebruik: dominant akkerbouw. Veel traditionele gewassen.

Heterogene bodems en gewas-
groei in de oudere veenkoloniën

Normbodems veenkoloniën

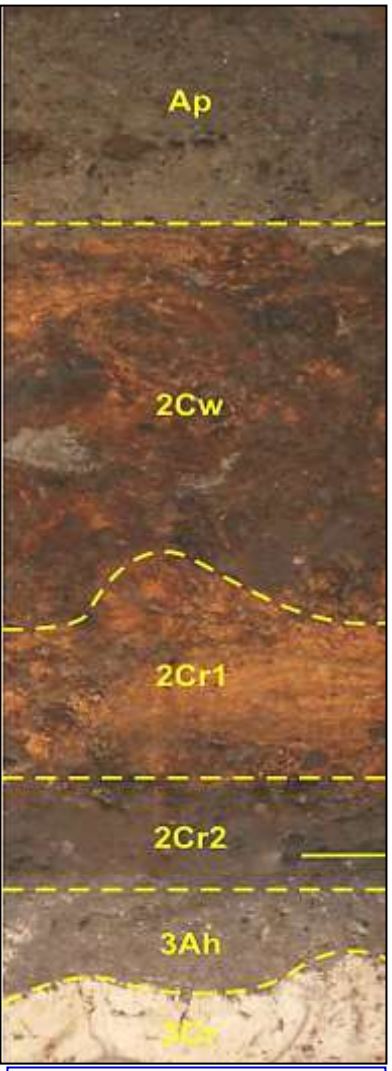

jongere dalgrond
Meerveengrond
iVz

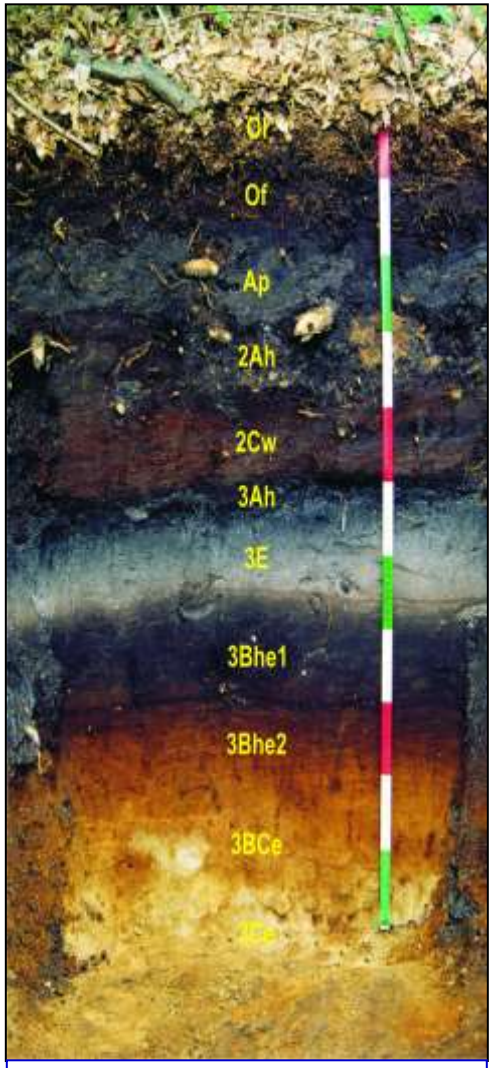

oudere dalgrond
Dampodzolgrond
iWp

versleten dalgrond
Veldpodzolgrond
Hn21

oudere dalgrond
gediepwoeld

Veenkoloniale bodems zijn zeer stuifgevoelig